

Na osnovu člana 51. stav (2) tač. a), b),c), d), e), j), k) i l) Zakona o fiskalnim sistemima ("Službene novine Federacije BiH", broj: 81/09), federalni ministar finansija - federalni ministar finansija donosi

PRAVILNIK O FISKALNIM SISTEMIMA

I. OPĆE ODREDBE

Član 1.

(Predmet pravilnika)

- (1) Ovim pravilnikom se uređuju vrste fiskalnih uređaja i fiskalnih proizvoda, odnosno dijelovi fiskalnog sistema, tehničke i funkcionalne osobine fiskalnih uređaja i fiskalnih proizvoda, tehničke i funkcionalne osobine terminala, tehničke i funkcionalne osobine softver aplikacije, sadržaj formulara i način ispitivanja uzorka tipa fiskalnog uređaja i ostalih dijelova fiskalnog sistema, sadržaj formulara i način ispitivanja uzorka tipa terminala, sadržaj formulara i način ispitivanja uzorka tipa softverske aplikacije i druga pitanja od značaja za primjenu Zakona o fiskalnim sistemima (u daljem tekstu: Zakon)
- (2) Sastavni dio ovog pravilnika čine prilozi: Prilog FTPN – Tabela standardnih FTP naredbi, Prilog FTPN-D – Tabela dodanih naredbi pri FTP komunikaciji, Prilog FTTP – Tabela standardnih FTP poruka, Prilog DN – Datoteka sa naredbama, Prilog VSD – Vrijeme slanja datoteke, Prilog DS – Format datoteke sa servisiranjima, Prilog DR – Format datoteke sa resetima, Prilog DP – Format datoteke sa promjenama poreznih stopa, Prilog DPPL – Format datoteke sa prometom prema licima iz elektronskog žurnala, Obrazac IFU - Obrazac za ispitivanje uzorka tipa fiskalnog uređaja, Obrazac IT - Obrazac za ispitivanje uzorka tipa terminala i Obrazac ISA - Obrazac za ispitivanje softverske aplikacije.

Član 2.

(Definicije)

U smislu ovog pravilnika primjenjuju se pojmovi definirani članom 2. Zakona kao i sljedeći pojmovi:

- a) Dozvoljeni period definira se od momenta formiranja posljednjeg Dnevnog izvještaja pa sve do momenta formiranja prvog fiskalnog računa ili prvog reklamiranog fiskalnog računa.
- b) Nedoizvoljeni period definira se od momenta formiranja prvog fiskalnog računa ili prvog reklamiranog fiskalnog računa nakon formiranja posljednjeg dnevnog izvještaja, pa sve do momenta formiranja prvog narednog dnevnog izvještaja.
- c) Oznaka IOSA predstavlja identifikacijsku oznaku softverske aplikacije koja je jedinstveni identifikator nezavisnog programa, odnosno softverskog modula prodaje za komunikaciju nadređenog računara i fiskalnog štampača.
- d) Oznaka MD5 (Message-Digest algorithm) predstavlja kriptografsku hash funkciju kojom se provjerava izvornost datoteke po internetskom standardu RFC 1321.

II. FISKALNI UREĐAJ

Član 3.

(Vrste fiskalnih sistema)

- (1) Fiskalni sistem se sastoji od sljedećih dijelova:
 - a) fiskalnog uređaja,
 - b) terminala,
 - c) softverske aplikacije.

- (2) Fiskalni uređaj iz stava (1) tačka a) ovog člana smatra se fiskalna kasa/štampač ili drugi uređaj za evidentiranje prometa dobara i usluga unesenih u njenu bazu podataka o dobrima i uslugama koji se na propisani način saopćavaju kupcu dobara, odnosno korisniku usluga (klijentu) uz istovremeno evidentiranje na kontrolnoj traci ili drugom mediju fiskalne kase ili drugom fiskalnom uređaju, njihovo periodično evidentiranje u fiskalnoj memoriji fiskalne kase/štampača ili drugog fiskalnog uređaja kao i formiranje odštampanih fiskalnih dokumenata.
- (3) Terminal iz stava (1) tačka b) ovog člana smatra se uređaj za daljinsko očitavanje podataka iz fiskalnog uređaja koji osigurava dvosmjernu komunikaciju fiskalnog uređaja i servera Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Porezna uprava), čime omogućava zadavanje komandi od servera Porezne uprave, očitavanje podataka iz fiskalnog uređaja i prijenos tih podataka do servera Porezne uprave.
- (4) Softverska aplikacija iz stava (1) tačka c) ovog člana izvršava se na nadređenom računaru i omogućava dvosmjernu komunikaciju nadređenog računara sa fiskalnim uređajem preko porta fiskalnog uređaja i naročito zadavanje komandi fiskalnom uređaju od nadređenog računara.

Član 4.

(Oznake fiskalnih uređaja)

- (1) Identifikacijski broj fiskalnog uređaja (u daljem tekstu: IBFU) sadrži sedam znakova, od kojih:
 - a) prvi znak predstavlja identifikaciju ovlaštenog proizvođača/zastupnika fiskalnih uređaja,
 - b) drugi znak predstavlja identifikaciju fiskalnog uređaja proizvođača/zastupnika,
 - c) preostalih pet znakova predstavlja identifikaciju svakog pojedinačnog fiskalnog uređaja, gdje je uvijek posljednji znak nula.
- (2) Identifikacijski broj fiskalnog modula (u daljem tekstu: IBFM) sadrži isti oznake kao i IBFU osim posljednjeg znaka.
- (3) Posljednji znak kod IBFM može biti bilo koji broj od 0 do 9.
- (4) Posljednji znak IBFM kod prvog fiskalnog modula u fiskalnom uređaju sa odgovarajućim IBFU je uvijek 0.
- (5) Posljednji znak IBFM kod svakog sljedećeg fiskalnog modula u fiskalnom uređaju sa odgovarajućim IBFU se uvećava za 1 u odnosu na IBFM prethodnog, sve dok se ne dostigne najveći dozvoljeni broj iz stava (3) ovog člana.
- (6) U slučaju kad se dostigne najveći dozvoljeni broj iz stava (3) ovog člana, fiskalni uređaj sa postojećim IBFU se ne može više koristiti.

Član 5.

(Način realiziranja fiskalnih uređaja)

- (1) Fiskalni uređaj može biti realiziran kao:
 - a) Fiskalna kasa koja prima komande od operatera preko tastature fiskalne kase.
 - b) Fiskalni štampač koji prima komande od nadređenog računara kroz certificiranu softversku aplikaciju kao sastavnog dijela fiskalnog sistema preko porta fiskalnog štampača.
 - c) Fiskalna kasa - štampač koji prima komande od nadređenog računara kroz certificiranu softversku aplikaciju kao sastavnog dijela fiskalnog sistema preko porta fiskalne kase – štampača.
- (2) Fiskalni uređaj može biti povezan sa dodatnom opremom, kao što je: nadređeni računar, bar kod čitač, vaga, dodatni štampač i dr.

Član 6.

(Kvalitet fiskalnog sistema)

Fiskalni sistem mora da zadovoljava najstrože zahtjeve kvaliteta, što je označeno priloženim certifikatom oznake "CE" (*European conformance CE mark*).

III. OSNOVNE FUNKCIONALNOSTI FISKALNOG UREĐAJA

Član 7.

(Specifikacija poreznih stopa)

- (1) Fiskalni uređaj mora da podržava pet poreznih stopa, označenih slovima "A", "E", "J", "K" i "M" u formatu sa 4 cifre od kojih su dva decimalna mjesta.
- (2) Promjena specifikacije poreznih stopa u nedozvoljenom periodu je zabranjena.
- (3) Porezna stopa oznake "A" dodjeljuje se licima koji nisu obveznici poreza na dodanu vrijednost (u daljem tekstu: PDV).
- (4) Lica koji su obveznici PDV-a dodjeljuju poreznu stopu oznake:
 - a) "E" artiklima na čiji se promet plaća PDV,
 - b) "K" artiklima koji su oslobođeni PDV-a,
 - c) "J" artiklima za nove porezne stope,
 - d) "M" artiklima za nove porezne stope.

Član 8.

(Specifikacija načina plaćanja)

Fiskalni uređaj mora podržati sljedeće načine plaćanja:

- a) "gotovina" ukoliko se plaća gotovim novcem,
- b) "kartica" ukoliko se plaća platnom kreditnom ili debitnom karticom,
- c) "virman" ukoliko se plaća općim nalogom za prijenos sa računa (virmanom),
- d) "ček" ukoliko se plaća kuponima, bonovima, internim karticama i sličnim instrumentima plaćanja.

Član 9.

(Funkcionalnosti evidentiranja prometa putem fiskalnih uređaja)

- (1) Fiskalni uređaj mora omogućiti prijem naredbi od operatera preko tastature fiskalnog uređaja. U slučaju fiskalne kase ili nadređenog računara prijem naredbi je kroz certificiranu softversku aplikaciju preko porta fiskalnog uređaja.
- (2) Fiskalni uređaj mora omogućiti izdavanje minimalno 500.000 fiskalnih računa ili 2.000 Dnevnih izvještaja.
- (3) Fiskalni uređaj mora osigurati korisniku vizuelno praćenje evidentiranja prometa, storniranja evidentiranog prometa, reklamiranja prometa i storniranja reklamiranog prometa na displeju za korisnika.
- (4) Fiskalni uređaj mora osigurati kod evidentiranja prometa, storniranja evidentiranog prometa, reklamiranja prometa i storniranja reklamiranog prometa u konvertibilnim markama zaokruženim na drugu decimalu.
- (5) Fiskalni uređaj mora osigurati pohranjivanje podataka o svakom pojedinačnom ostvarenom evidentiranom prometu i svakom pojedinačnom ostvarenom reklamiranom prometu u operativnu memoriju uz istovremeno štampanje i upisivanje u elektronski žurnal, isključivo na osnovu podataka iz memorije fiskalnog uređaja. Pri tome se svakom izdanom fiskalnom računu ili reklamiranom fiskalnom računu dodjeljuje digitalni potpis prema standardnom MD5 algoritmu. Ovaj potpis se pohranjuje u elektronski žurnal i štampa u skladu sa propisanim izgledom fiskalnog računa.
- (6) Fiskalni uređaj mora osigurati grupiranje, sabiranje i iskazivanje podataka o ostvarenom evidentiranom prometu i ostvarenom reklamiranom prometu po poreznim stopama i načinima plaćanja.

- (7) Fiskalni uređaj mora osigurati automatsko formatiranje i prebacivanje podataka o ostvarenom evidentiranom prometu, storniranom evidentiranom prometu, ostvarenom reklamiranom prometu i storniranom reklamiranom prometu po poreznim stopama iz operativne memorije u fiskalnu memoriju prilikom formiranja Dnevnih izvještaja, a zatim automatsko brisanje podataka o ostvarenom evidentiranom prometu, storniranom evidentiranom prometu, ostvarenom reklamiranom prometu i storniranom reklamiranom prometu po poreznim stopama u operativnoj memoriji u dozvoljenom periodu. Svaki Dnevni izvještaj prati kreiranje digitalnog potpisa po standardnom MD5 algoritmu. Ovaj potpis se štampa u podnožju svakog Dnevnog izvještaja i pohranjuje u elektronski žurnal i fiskalnu memoriju.
- (8) Fiskalni uređaj mora osigurati jasno i nedvojbeno razlikovanje nefiskalnih i testnih dokumenata od fiskalnih dokumenata.

Član 10.

(Funkcionalnosti onemogućavanja evidentiranja prometa putem fiskalnih uređaja)

- Fiskalni uređaj mora onemogućiti dalje evidentiranje prometa:
- a) ukoliko je fiskalni uređaj uzastopno kreirao 10 Dnevnih izvještaja, a nije poslao podatke na server Porezne uprave.
 - b) nakon što se popuni memorija elektronskog žurnala ili fiskalni modul po bilo kom osnovu.
 - c) ako je u postupku samotestiranja utvrđena neispravnost fiskalnog modula.
 - d) ako je u postupku samotestiranja utvrđena neispravnost operativne memorije ili neispravnost displeja ili neispravnost štampača.
 - e) ukoliko upis u elektronski žurnal nije realiziran.
 - f) u odsustvu papirne trake.

Član 11.

(Funkcionalnosti sigurnosti fiskalnih uređaja)

- (1) Fiskalni uređaj mora omogućiti pristup djelu kućišta radi zamjene papira bez skidanja servisne plombe.
- (2) Fiskalni uređaj mora onemogućiti:
 - a) fizički pristup unutrašnjosti fiskalnog uređaja, programskoj memoriji, operativnoj memoriji, fiskalnoj memoriji, memoriji kriptografskog modula i elektronskom žurnalu bez skidanja servisne plombe.
 - b) razdvajanje fiskalnog modula od matične ploče fiskalnog uređaja bez skidanja fiskalne plombe.
 - c) razdvajanje kartice kriptografskog modula od memorije kriptografskog modula bez skidanja fiskalne plombe.
- (3) Fiskalni uređaj mora omogućiti:
 - a) automatsko ili ručno prebacivanje fiskalnog uređaja u režim čitanja fiskalnog modula.
 - b) očitavanje sadržaja fiskalne memorije preko porta fiskalnog uređaja na osnovu komandi primljenih preko porta fiskalnog uređaja.
 - c) očitavanje sadržaja elektronskog žurnala preko porta fiskalnog uređaja na osnovu naredbi primljenih preko porta fiskalnog uređaja.
- (4) Fiskalni uređaj mora osigurati:
 - a) očitavanje sadržaja programske memorije preko porta fiskalnog uređaja,
 - b) zaštitu sadržaja fiskalne memorije od izmjena i brisanja,
 - c) zaštitu sadržaja memorije elektronskog žurnala od izmjena i brisanja,

- d) čvrstu fizičku vezu fiskalne memorije i kućišta fiskalnog uređaja,
- e) čvrstu fizičku vezu modula elektronskog žurnala i kućišta fiskalnog uređaja,
- f) čvrstu fizičku vezu krypto modula i kućišta fiskalnog uređaja.

Član 12.

(Funkcionalnosti štampanja iz fiskalnog uređaja)

- (1) Fiskalni uređaj mora osigurati nesmetan rad i izdavanje fiskalnih računa dok traje prijenos podataka na server Porezne uprave.
- (2) Fiskalni uređaj mora osigurati štampanje:
 - a) fiskalnih dokumenata na službenim jezicima Bosne i Hercegovine,
 - b) dokumenata na papiru i istovremeni upis identičnog sadržaja u elektronskom žurnalu,
 - c) podataka o svakom pojedinačno evidentiranom prometu, pojedinačno storniranom evidentiranom prometu, pojedinačno reklamiranom prometu, pojedinačno storniranom reklamiranom prometu i istovremeni upis u elektronski žurnal,
 - d) testnih dokumenata isključivo prije fiskalizacije u testnom režimu,
 - e) fiskalnog loga na fiskalnim dokumentima,
 - f) QR (dvodimenzionalni barkod) kod na fiskalnom računaru,
 - g) nefiskalnih dokumenata i
 - h) fiskalnih dokumenata nakon fiskalizacije.
- (3) Fiskalni uređaj mora osigurati štampanje Potvrde o uspješnom prijenosu podataka, sa ispisom konfigurirane adrese servera Porezne uprave sa kojom je komunicirao, preko terminala fiskalnog uređaja na server Porezne uprave automatskim štampanjem periodičnog izvještaja za period na koji se odnose poslani podaci uz tekstualni ispis o uspješnosti prijenosa podataka. Potvrda se ne štampa kad se šalju podaci tijekom dana na osnovu komande iz člana 33. stav (1) tačka l) ovog pravilnika.
- (4) Fiskalni uređaj mora osigurati štampanje Obavijesti o blokiranju fiskalnog uređaja (u daljem tekstu: Obavijest) svaki radni dan u dozvoljenom periodu ukoliko nije bilo prijenosa Dневnih izvještaja i podataka o fiskalnim računima na server Porezne uprave, u proteklom periodu. Ukoliko se Obavijest štampa, potrebno je istaknuti na Obavijesti da će doći do blokiranja rada fiskalnih uređaja za xx dana prije blokiranja.
- (5) Fiskalni uređaj mora osigurati mogućnost poništavanja računa u cijelosti prije komande za uplatu ili isplatu.
- (6) Fiskalni uređaj mora osigurati da se svaka započeta, pa prekinuta operacija uslijed neispravnosti štampača, poslije popravke štampača nastavi, osim u slučaju kvara procesora ili memorije.
- (7) Fiskalni uređaj mora osigurati da se svaka započeta, pa prekinuta operacija uslijed prekida napajanja, a nakon dovođenja napajanja nastavi uz odštampanu poruku o prekidu napajanja.

Član 13.

(Funkcionalnosti onemogućavanja brisanja brojača)

Fiskalni uređaj mora onemogućiti brisanje rednog broja kod fiskalnog računa, reklamiranog računa, Dневnog izvještaja, servisiranja, reseta i promjene poreznih stopa.

Član 14.

(Kontrole vremenskih odrednica)

- (1) Fiskalni uređaj mora omogućiti:
 - a) unos datuma i vremena u formatu "*DD.MM.GGGG.hh:mm*" poslije skidanja servisne plombe,

- b) unos u fiskalnu memoriju datuma i vremena fiskalizacije,
- c) očitavanje vremenskih odrednica iz sata realnog vremena,
- d) kontrolu unesenih vremenskih odrednica, na način da tako unesene vremenske odrednice ne mogu biti starije od vremenskih odrednica koje su već prethodno pohranjene u fiskalnoj memoriji,
- e) automatsku promjenu zimskog u ljetno računanje vremena i obrnuto.

- (2) Fiskalni uređaj mora da u nedozvoljenom periodu onemogućiti promjenu vremenskih odrednica sata realnog vremena.
- (3) Fiskalni uređaj mora omogućiti ručno isključivanje automatske promjene računanja zimskog odnosno ljetnog vremena.

IV. MEMORIJA FISKALNOG UREĐAJA

Član 15.

(Memorija fiskalnih uređaja)

Fiskalni uređaj mora imati programsku memoriju, operativnu memoriju, fiskalnu memoriju, elektronski žurnal i memoriju za krypto modul.

Član 16.

(Programska memorija)

- (1) Fiskalni uređaj treba onemogućiti fizičko odvajanje programske memorije od matične ploče fiskalnog uređaja bez skidanja servisne i programske plombe.
- (2) Postupak samotestiranja programske memorije provodi se prilikom svakog uključivanja fiskalnog uređaja. U slučaju neispravnosti programske memorije, fiskalni uređaj onemogućava evidentiranje prometa.
- (3) Sadržaj programske memorije iz fiskalnog uređaja čita se preko porta fiskalnog uređaja.

Član 17.

(Operativna memorija)

- (1) Fiskalni uređaj treba onemogućiti fizičko odvajanje operativne memorije od matične ploče fiskalnog uređaja bez skidanja servisne plombe.
- (2) Operativna memorija mora omogućiti unos naziva i adrese mjesta prometa, te onemogućiti promjenu naziva i adrese mjesta prometa bez skidanja servisne plombe.
- (3) Sadržaj operativne memorije mora se čuvati najmanje 90 dana nezavisno od napajanja.
- (4) Postupak samotestiranja operativne memorije provodi se prilikom svakog uključivanja fiskalnog uređaja. Ukoliko se samotestiranjem operativne memorije utvrde neispravnosti, fiskalni uređaj mora onemogućiti evidentiranje prometa.
- (5) Operativna memorija mora omogućiti evidentiranje stanja gotovine u fiskalnom uređaju, te da štampa informaciju o stanju gotovine prilikom svakog unosa (cash-in) ili povlačenja službenog uloga gotovine (cash-out).
- (6) Operativna memorija mora omogućiti razvrstavanje prometa prema načinima plaćanja iz člana 8. ovog pravilnika.
- (7) Operativna memorija mora podržavati resete iz člana 21. ovog pravilnika. Sadržaj operativne memorije se ne može obrisati bez skidanja servisne plombe i izvršavanja odgovarajućeg reseta u nedozvoljenom periodu niti fizički odvojiti od matične ploče fiskalnog uređaja bez skidanja servisne plombe.
- (8) U operativnu memoriju mora biti smještena baza artikala. Fiskalni uređaj treba omogućiti promjenu cijene jedinice mjere u bazi artikala u operativnoj memoriji u nedozvoljenom periodu i onemogućiti promjenu ili brisanje svih ostalih podataka iz baze artikala u operativnoj memoriji,

bez skidanja servisne plombe i izvršavanja reseta brisanja baze artikala ili reseta brisanja cjelokupnog sadržaja operativne memorije. Fiskalni uređaj treba omogućiti dodavanje novih artikala u bazu artikala u nedozvoljenom periodu.

Član 18.

(Fiskalna memorija)

- (1) Fiskalni uređaj mora posjedovati poseban zaštićen fiskalni modul u kojem se nalazi fiskalna memorija koja osigurava da se jednom upisani podaci ne mogu mijenjati niti brisati u roku od 5 godina, nezavisno od napajanja fiskalnog uređaja.
- (2) Fiskalnom modulu se ne može pristupiti bez skidanja fiskalne plombe ili dijela kućišta u kojem se nalazi.
- (3) Fiskalna memorija mora omogućiti trajno smještanje IBFM, JIB (koji ima 13 brojeva) i/ili broj obveznika PDV-u (koji ima 12 brojeva) ili sekvenca "000000000000" ukoliko lice nije obveznik PDV-a, kao i vremensku odrednicu fiskalizacije fiskalnog uređaja.
- (4) Fiskalna memorija kod fiskalne kase ili fiskalnog štampača mora omogućiti da se u nju unese trajno IOSA i najmanje 30 promjena IOSA nakon skidanja servisne plombe. Prilikom svake promjene IOSA, fiskalni uređaj treba da odštampa informaciju o broju preostalih mogućih promjena.
- (5) Fiskalna memorija mora omogućiti smještanje najmanje 2.000 Dневnih izvještaja s digitalnim potpisom po standardnom MD5 algoritmu koji obuhvataju:
 - a) vremenske odrednice sačinjavanja Dневnih izvještaja,
 - b) redni broj Dневnih izvještaja,
 - c) brojeve prvog i posljednjeg fiskalnog računa i reklamiranog fiskalnog računa izdatog u nedozvoljenom periodu na koji se Dневni izvještaji odnose,
 - d) broj evidentiranih storniranih artikala i broj evidentiranih artikala u periodu na koje se izvještaj odnosi,
 - e) broj reklamiranih storniranih artikala i broj reklamiranih artikala u periodu na koje se izvještaj odnosi,
 - f) vrijednost storno evidentiranog prometa i vrijednost storno reklamiranog prometa,
 - g) podatke o ostvarenom evidentiranom prometu po poreznim stopama i podatke o ostvarenom reklamiranom prometu po poreznim stopama u nedozvoljenom periodu na koji se Dневni izvještaji odnose,
 - h) broj nezaprmljenih/neprenesenih fiskalnih računa na server Porezne uprave, koji se odnose na dnevni izvještaj na tekući dan.
- (6) Fiskalni uređaj treba da osigura vizuelno i štampano obavještenje o potrebi za zamjenu fiskalnog modula prije svakog kreiranja Dневnih izvještaja u slučaju da je broj preostalih mogućih smještanja Dневnih izvještaja u fiskalnoj memoriji manji od 50.
- (7) Fiskalni uređaj mora osigurati automatsko kreiranje Dневnih izvještaja 24 sata nakon izdavanja posljednjeg fiskalnog računa.
- (8) Fiskalna memorija mora omogućiti smještanje tačno:
 - a) 50 zapisa o vrsti i vremenskim odrednicama reseta,
 - b) 80 zapisa o vrsti i vremenskim odrednicama kraja servisiranja i
 - c) 30 zapisa o specifikaciji i vremenskim odrednicama promjene poreznih stopa.
- (9) Pri svakom upisu iz stava (8) ovog člana, fiskalni uređaj treba da odštampa informaciju o broju mogućih preostalih upisa.

- (10) Prilikom svakog uključivanja fiskalnog uređaja, fiskalna memorija izvršava proceduru samotestiranja.
- (11) Fiskalni uređaj treba omogućiti dalje evidentiranje prometa ukoliko fiskalna memorija nije prisutna ili nije ispravna, JIB i IBFM nisu jednaki onima upisanim u memoriju elektronskog žurnala, ili ukoliko je došlo do popunjavanja kapaciteta fiskalne memorije po bilo kom osnovu iz st. (5) i/ili (8) ovog člana.
- (12) Svaki zapis u fiskalnoj memoriji mora imati fiksnu strukturu koja sadrži i dvobajtnu kontrolnu sumu zapisa u svrhu osiguranja nepromjenjivosti zapisa. Svako upisivanje zapisa u fiskalnu memoriju prati čitanje i potvrda uspješnog upisivanja. Ukoliko se utvrdi greška, fiskalni uređaj mora omogućiti dalje evidentiranje prometa.
- (13) Sadržaj fiskalne memorije se mora očitavati preko odgovarajućeg porta ili terminala ugrađenog u kućište fiskalnog uređaja.

Član 19.

(Elektronski žurnal)

- (1) Elektronski žurnal treba da se realizira kao poseban modul koji uključuje memoriju nezavisnu od napajanja. Modul mora da sadrži mikrokontroler koji onemogućava da podaci jednom upisani u žurnal budu obrisani ili promijenjeni. Svako upisivanje u žurnal prati automatska provjera ispravnosti upisa. Fiskalni uređaj treba omogućiti dalje evidentiranje prometa ukoliko se utvrdi neispravnost upisa.
- (2) Kapacitet žurnala mora da bude najmanje 8 GB i u njega se smještaju kopije svih:
 - a) štampanih fiskalnih dokumenata i kopije duplikata fiskalnih dokumenata sa digitalnim potpisom prema standardnom MD5 algoritmu redom kako su štampani i
 - b) nefiskalnih dokumenata redom kako su štampani.
- (3) Sadržaj elektronskog žurnala se mora očitavati preko odgovarajućeg porta ili terminala ugrađenog u kućište fiskalnog uređaja.
- (4) Fiskalni uređaj mora da izvrši upisivanje jedinstveni identifikacijskog broja poreznog obveznika (u daljem tekstu: JIB) koji ima 13 brojeva i IBFM iz fiskalne memorije prilikom inicijalizacije elektronskog žurnala sa IBFM.
- (5) Fiskalni uređaj mora da omogućiti:
 - a) štampanje kada upis u elektronski žurnal nije ispravan ili nije moguć ili podaci o JIB i IBFM nisu identični podacima upisanim u fiskalnoj memoriji.
 - b) zamjenu elektronskog žurnala novim bez skidanja servisne plombe.
 - c) štampanje svih drugih dokumenata osim Dневnih izvještaja, Periodičnog izvještaja, Potvrde o uspješnosti prijenosa podataka, Obavijesti o blokiranju fiskalnog uređaja preko terminala kada broj preostalih linija za upis u elektronski žurnal postane manji od 300 preostalih linija teksta.
- (6) Fiskalni uređaj mora da zaključi fiskalni račun ili reklamirani fiskalni račun sa tekućim iznosom kada u toku štampanja računa dođe do popunjavanja kapaciteta elektronskog žurnala na manje od 300 preostalih linija teksta.
- (7) Fiskalni uređaj mora omogućiti upisivanje logova u elektronski žurnal za svako izvršenje naredbe iz člana 33. stav (1) tačka l) ovog pravilnika.

Član 20.

(Kripto modul)

- (1) Fiskalnom uređaju dodaje se logička cjelina kripto modul, koja se sastoji od memorijske kripto kartice, fizičkog utora

- u koji se stavlja memorijska kriptografna kartica, procesora koji obrađuje podatke, AES 128 bitnog algoritma, RSA 2048 bitnog algoritma, algoritma za generiranje AES 128 bitnog ključa, AES 128 bitnog ključa i RSA 2048 bitnog javnog kriptografnog ključa.
- (2) Kriptografski modul može imati svoj poseban procesor ili koristiti postojeći od fiskalnog uređaja ukoliko ispunjava funkcijski postavljene zahtjeve za istovremeni neometani rad korisnicima, obradu, kriptiranje i slanje podataka na server Porezne uprave.
 - (3) Fiskalni uređaj mora omogućiti razdvajanje kartice kriptografskog modula od memorije kriptografskog modula bez skidanja fiskalne plombe.
 - (4) Kriptografska kartica je fizički dodana komponenta u kojoj se spremaju algoritmi i ključevi za kriptiranje podataka.
 - (5) AES – 128 bitni simetrični algoritam za kriptiranje koristi se za kriptiranje podataka koji se prenose s fiskalnog uređaja na server Porezne uprave.
 - (6) RSA - 2048 bitni asimetrični algoritam za kriptiranje koristi se za kriptiranje AES simetričnog 128 bitnog ključa.
 - (7) AES 128 bitni ključ je jedinstven za svaki fiskalni uređaj i generira se na samom fiskalnom uređaju preko aplikacije na kriptografskoj kartici fiskalnog uređaja u toku rada. Prilikom svakog slanja podataka generira se novi AES 128 bitni ključ pomoću algoritama na kriptografskoj kartici, kojoj može pristupiti samo procesor na fiskalnom uređaju zadužen za kriptiranje.
 - (8) RSA 2048 bitni par ključeva generira i izdaje Porezna uprava za svakog proizvođača/ zastupnika. Porezna uprava zadržava privatni RSA 2048 bitni ključ, a javni RSA 2048 bitni ključ dodjeljuje svakom proizvođaču/zastupniku.
 - (9) Nakon uspješne autorizacije jedinstvenog imena i lozinke svakog fiskalnog uređaja, fiskalni uređaj šalje kriptirane podatke AES 128 bitnim algoritmom i AES 128 bitni ključ kriptiran s RSA 2048 bitnim algoritmom koristeći RSA javni ključ dodijeljen od Porezne uprave na FTP (File Transfer Protocol) server Porezne uprave.
 - (10) Datoteka s komandama koju preuzima fiskalni uređaj sa servera Porezne uprave se ne kriptira.
 - (11) Porezna uprava dekriptira poslani AES 128 bitni ključ na osnovu jedinstvenog privatnog RSA 2048 bitnog ključa kojeg ima za svakog proizvođača/zastupnika, a nakon toga dekriptira i njegove poslanske podatke.
 - (12) Fiskalni uređaj mora omogućiti neometano izdavanje fiskalnih računa dok je kriptiranje i slanje podataka na server Porezne uprave u toku.
 - (13) Fiskalni uređaj mora omogućiti neometano izdavanje fiskalnih računa kad posredstvom komande datoteke fiskalnog uređaja se izda naredba za slanje podataka više puta dnevno na server Porezne uprave.
 - (14) Sve funkcije obrade zahtjeva, kriptiranja i slanja podataka sa fiskalnog uređaja na server Porezne uprave moraju se odrađivati unutar samog fiskalnog uređaja.

Član 21.

(Vrste reseta)

- (1) Fiskalni uređaj mora omogućiti implementaciju navedenih reseta:
 - a) Reset tipa C - brisanje cjelokupnog sadržaja operativne memorije;
 - b) Reset tipa P - brisanje podataka o ostvarenom evidentiranom prometu i ostvarenom reklamiranom prometu u operativnoj memoriji;
 - c) Reset tipa B - brisanje baze artikala u operativnoj memoriji;

- d) Reset tipa D - podatak o ostvarenom evidentiranom prometu i ostvarenom reklamiranom prometu i baze artikala u operativnoj memoriji;
 - e) Reset tipa S - omogućiti deblokadu softvera bez brisanja cjelokupnog sadržaja operativne memorije.
 - f) Reset tipa F – automatski reset nezavršenih/ neprenesenih fiskalnih računa na server Porezne uprave.
- (2) Fiskalni uređaj treba onemogućiti izvršavanje reseta tipa B, C, P i F bez skidanja servisne plombe.

Član 22.

(Povrat sadržaja operativne memorije)

- (1) Fiskalni uređaj mora omogućiti automatski povrat sadržaja operativne memorije iz memorije elektronskog žurnala sa naredbom potvrde sata realnog vremena nakon izvršenog reseta tipa C ili P.
- (2) U slučaju nemogućnosti obnove sadržaja zbog neispravnosti elektronskog žurnala, ili nekog drugog razloga, fiskalni uređaj treba da onemogući dalje evidentiranje prometa.

Član 23.

(Vrste servisiranja)

- (1) Vrste servisiranja fiskalnog uređaja su:
 - a) "N" - neosnovano zahtijevano servisiranje;
 - b) "T" - tehnički pregled;
 - c) "B" - popravka neispravnosti bez skidanja programske i fiskalne plombe;
 - d) "P" - popravka neispravnosti sa skidanjem programske plombe;
 - e) "F" - popravka neispravnosti sa skidanjem fiskalne plombe na kriptografski modul;
 - f) "O" - popravka neispravnosti sa skidanjem programske i fiskalne plombe;
 - g) "K" - izmjena sadržaja programske memorije;
 - h) "M" - zamjena fiskalnog modula;
 - i) "I" - izmjena sadržaja programske memorije i zamjena fiskalnog modula.
- (2) Fiskalni uređaj mora imati mogućnost implementacije svih navedenih vrsta servisiranja. Fiskalni uređaj mora onemogućiti dalje evidentiranje prometa, nakon pohranjivanja u fiskalnu memoriju 80 zapisa o vrsti i vremenskim odrednicama početka i kraja servisiranja i omogućiti očitavanje sadržaja fiskalne memorije nakon pohranjivanja u fiskalne memorije 80 zapisa o vrsti i vremenskim odrednicama servisiranja.
- (3) Unutrašnjosti fiskalnog uređaja se ne može pristupiti, a naročito programskoj memoriji i fiskalnoj plombi, bez skidanja servisne plombe.

V. OSOBINE SOFTVERSKE APLIKACIJE

Član 24.

(Vrste softverske aplikacije)

- (1) Softverska aplikacija može da bude realizirana kao:
 - a) kompletan softver ili softverski paket za praćenje prometa roba i usluga sa funkcionalnošću štampanja na fiskalnom štampaču ili fiskalnoj kasi-štampaču,
 - b) softverski modul, dio kompleksnijeg softverskog paketa, za komunikaciju sa fiskalnim štampačem ili fiskalnom kasom-štampačem i
 - c) upravljački programski modul (drajver) za fiskalni štampač ili fiskalnu kasu-štampač u bilo kojoj izvedbi.
- (2) Komunikacija softverske aplikacije sa fiskalnim uređajem nije ograničena dokle god fiskalni uređaj funkcioniše u skladu sa Zakonom i podzakonskim aktima.

- (3) Softverska aplikacija mora osigurati da fiskalni uređaj štampa sve prometovane stavke i iste upisuje u operativnu memoriju fiskalnog uređaja.
- (4) Softverska aplikacija mora osigurati mogućnost identificiranja softverske aplikacije putem IOSA koja mora da bude nedostupna za prikaz i izmjenu neovlaštenim licima i koja služi za osiguravanje ekskluzivnog pristupa softverske aplikacije fiskalnom uređaju.

Član 25.

(Funkcionalne karakteristike softverske aplikacije)

Softverska aplikacija mora biti osposobljena da:

- a) osigura korisniku vizuelno praćenje evidentiranja, storniranja i reklamiranja prometa na ekranu nadređenog računara,
- b) osigura identičnost, odnosno sinhronizaciju baze artikala u fiskalnom uređaju sa bazom artikala u nadređenom računaru,
- c) osigura istovremeno štampanje dokumenata i upis u elektronskom žurnalu,
- d) osigura istovremeno štampanje svakog pojedinačno evidentiranog prometa na fiskalnom računaru i upis u elektronski žurnal,
- e) osigura istovremeno štampanje svakog pojedinačno storniranog evidentiranog prometa na fiskalnom računaru i upis u elektronski žurnal,
- f) osigura istovremeno štampanje svakog pojedinačno reklamiranog prometa na reklamiranom fiskalnom računaru i upis u elektronski žurnal,
- g) osigura istovremeno štampanje svakog pojedinačno storniranog reklamiranog prometa na reklamiranom fiskalnom računaru i upis u elektronski žurnal,
- h) omogućiti štampanje testnih dokumenata u testnom režimu isključivo prije fiskalizacije,
- i) omogućiti štampanje nefiskalnih dokumenata,
- j) osigura štampanje baze artikala fiskalnog uređaja,
- k) onemogućiti dalje evidentiranje prometa pomoću nadređenog računara u odsustvu papirne trake u fiskalnom uređaju,
- l) onemogućiti dalje evidentiranje prometa pomoću nadređenog računara u slučaju neispravnosti fiskalnog uređaja.

Član 26.

(Vrste servisiranja softverske aplikacije)

Vrste servisiranja softverske aplikacije su:

- a) neosnovano zahtijevano servisiranje,
- b) tehnički pregled i
- c) reinstalacija softverske aplikacije.

VI. OSOBINE TERMINALA

Član 27.

(Vrste terminala)

- (1) Terminal iz člana 3. stav (3) ovog pravilnika omogućava preuzimanje komandnog fajla sa servera Porezne uprave, te izdavanje komandi fiskalnom uređaju za štampanje Potvrde o uspješnom prijenosu podataka na server Porezne uprave.
- (2) Terminal može biti realiziran kao:
 - a) nezavisan eksterni uređaj, povezan s fiskalnim uređajem preko vanjskog porta fiskalnog uređaja ili
 - b) unutrašnji uređaj povezan sa fiskalnim uređajem preko unutrašnjeg porta fiskalnog uređaja.

Član 28.

(Servisna plomba terminala)

Terminal posjeduje servisnu plombu koja sprječava otvaranje kućišta terminala i pristup unutrašnjosti terminala.

Član 29.

(Operativna memorija terminala)

Terminal mora da posjeduje operativnu memoriju takve izrade koja će omogućiti čuvanje jednom upisanih podataka u trajanju od najmanje 30 dana nakon prekida napajanja.

Član 30.

(Vrste servisiranja terminala)

Vrste servisiranja terminala su:

- a) neosnovano zahtijevano servisiranje,
- b) tehnički pregled,
- c) popravka neispravnosti,
- d) izmjena sadržaja programske memorije.

Član 31.

(Vrste reseta terminala)

Vrste reseta terminala su:

- a) brisanje cjelokupnog sadržaja operativne memorije i
- b) brisanje posljednje primljene komande u operativnoj memoriji.

Član 32.

(Komande i poruke terminala)

- (1) Terminal mora da šalje standardne FTP komande označene masnim slovima iz Prilogu FTPN – Tabela standardnih FTP komandi i raspoznaje i izvršava dodatne komande navedene u Prilogu FTPN-D – Tabela dodanih komandi pri FTP komunikaciji.
- (2) Terminal mora da prepoznaje standardne FTP poruke iz Priloga FTTP – Tabela standardnih FTP poruka.

Član 33.

(Opći zahtjevi terminala)

- (1) Terminal mora da:
 - a) ima ugrađen port za povezivanje sa fiskalnim uređajem,
 - b) omogućiti bar jednu vrstu reseta terminala iz člana 31. ovog pravilnika,
 - c) ima ugrađen sat realnog vremena sa baterijskim napajanjem,
 - d) onemogućiti pristup svojoj unutrašnjosti i *SIM Card (Subscriber Identity Module Card)*, bez skidanja servisne plombe,
 - e) omogućiti komunikaciju sa serverom Porezne uprave putem GSM (*Global System for Mobile Communications*) modema na 3G ili novijoj tehnologiji za prijenos podataka i/ili ethernet porta koristeći širokopojasni internet pristup,
 - f) omogućiti rad u *VPN (Virtual Private Network)* koju osigura pružalac usluge prijenosa podataka,
 - g) omogućiti upotrebu *FTP* između terminala i servera Porezne uprave,
 - h) omogućiti prijenos podataka o svakom izdanom računaru na server Porezne uprave s rezolucijom od jednog dana do 5 minuta tokom nedozvoljenog perioda rada fiskalnog uređaja,
 - i) na serveru Porezne uprave prenese zahtijevane podatke o svakom izdanom fiskalnom računaru,
 - j) omogućiti sinkroniziranje sata realnog vremena terminala sa satom realnog vremena servera Porezne uprave pomoću *NTP (Network Time Protocol)* ili da sinkronizira vrijeme sa GSM mrežom, koju koristi, ukoliko mreža osigurava tu mogućnost,
 - k) na kraju dana, ukoliko je bilo prometa, pošalje Dnevni izvještaj i podatke o svim izdanim fiskalnim računima tog dana,
 - l) na osnovu dobivene komande šalje podatke o svakom izdanom fiskalnom računaru na server Porezne uprave s rezolucijom do 5 minuta, kako je definirano u naredbi,

- m) rezoluciju slanja podataka definira naredba preuzeta sa servera Porezne uprave,
 - n) omogućiti komunikaciju s minimalno tri servera Porezne uprave odnosno prepoznati i komunicirati s minimalno tri IP adrese. Jedan je primarni, a druga dva (ostali) su alternativni,
 - o) onemogućiti korištenje WiFi tehnologije za direktan pristup fiskalnom uređaju.
- (2) Ukoliko terminal posjeduje drugi port za povezivanje sa dodatnom opremom fiskalnog uređaja, terminal mora da:
- a) omogućiti transparentnu vezu fiskalnog uređaja sa dodatnom opremom fiskalnog uređaja kroz terminal dok terminal ne komunicira sa fiskalnim uređajem,
 - b) onemogućiti vezu fiskalnog uređaja sa dodatnom opremom fiskalnog uređaja kroz terminal, za vrijeme dok terminal komunicira sa fiskalnim uređajem.

Član 34.

(Funkcionalnosti prava pristupa terminala)

- (1) Terminal mora da:
- a) omogućiti definiranje korisničkog imena i lozinke za pristup VPN i serveru Porezne uprave,
 - b) omogućiti definiranje do tri IP (*Internet Protocol*) servera Porezne uprave,
 - c) omogućiti definiranje korisničkog imena i lozinke za pristup serveru Porezne uprave, za svaki fiskalni uređaj jedinstveno,
 - d) omogućiti svakom fiskalnom uređaju dodjeljivanje jedinstvenog korisničkog imena i lozinke pomoću koje se spaja na LDAP (*The Lightweight Directory Access Protocol*),
 - e) omogućiti definiranje naziva direktorija na serveru Porezne uprave u koji se pohranjuju poslani podaci,
 - f) omogućiti definiranje naziva direktorija na serveru Porezne uprave iz kojeg se čitaju komande i
 - g) omogućiti promjenu unesenih podataka iz tač. a), b), c), d), e) i f) ovog stava, spajanjem direktno na fiskalni uređaj u prostoru poreznog obveznika, preko porta terminala, koji može biti realiziran kao:
 1. unutrašnji port terminala, kojem se pristupa nakon skidanja servisne plombe sa opcionim stavljanjem kratkospojnika na štampanoj ploči terminala,
 2. vanjski port terminala kojem se pristupa slanjem konfiguracijske poruke koristeći korisničko ime i lozinku koja je jedinstvena za taj terminal i fiskalni uređaj.
- (2) Porezna prava će na serveru Porezne uprave za svakog proizvođača/zastupnika konfigurirati posebnu poddomenu za njegove fiskalne uređaje.

Član 35.

(Minimalan skup naredbi koje izvršava terminal)

Minimalni skup komandi koje terminal mora da izvršava čine sljedeće komande:

- a) zadavanje vremenske odrednice slanja podataka na server Porezne uprave,
- b) zadavanje perioda i vremena slanja podataka ka serveru Porezne uprave,
- c) zahtjev za slanje datoteke sa svim servisiranjima iz fiskalne memorije,
- d) zahtjev za slanje datoteke sa podacima o servisiranjima koji još nisu poslani iz fiskalne memorije,
- e) zahtjev za slanje datoteke sa podacima o servisiranjima u zadanom vremenskom periodu iz fiskalne memorije,

- f) zahtjev za slanje datoteke sa svim resetima iz fiskalne memorije,
- g) zahtjev za slanje datoteke sa podacima o resetima koji još nisu poslani iz fiskalne memorije,
- h) zahtjev za slanje datoteke sa podacima o resetima u zadanom vremenskom periodu iz fiskalne memorije,
- i) zahtjev za slanje datoteke sa svim promjenama poreznih stopa iz fiskalne memorije,
- j) zahtjev za slanje datoteke s podacima o promjenama poreznih stopa koje još nisu poslani iz fiskalne memorije,
- k) zahtjev za slanje datoteke s podacima o promjenama poreznih stopa u zadanom vremenskom periodu iz fiskalne memorije,
- l) zahtjev za slanje datoteke sa svim ostvarenim evidentiranim i reklamiranim prometima iz svih Dnevnik izvještaja iz fiskalne memorije,
- m) zahtjev za slanje datoteke s podacima o svim ostvarenim evidentiranim i reklamiranim prometima prema pravnim licima iz elektronskog žurnala,
- n) zahtjev za slanje datoteke s podacima o ostvarenim evidentiranim i reklamiranim prometima u zadanom vremenskom periodu iz fiskalne memorije,
- o) zahtjev za slanje datoteke s podacima o ostvarenim evidentiranim i reklamiranim prometima prema pravnim licima iz elektronskog žurnala u zadanom vremenskom periodu,
- p) zahtjev za slanje datoteke s podacima o ostvarenim evidentiranim i reklamiranim prometima koji još nisu poslani iz fiskalne memorije,
- r) slanje podataka tokom dana o svakom izdanom fiskalnom računu s rezolucijom do 5 minuta dnevno,
- s) zahtjev za slanje podataka definira se naredbom koju je terminal preuzeo prethodni dan na serveru Porezne uprave.

Član 36.

(Karakteristike pristupa serveru Porezne uprave)

Terminal mora da:

- a) omogućiti prijem naredbi sa servera Porezne uprave,
- b) omogućiti automatsko ili ručno aktiviranje očitavanja podataka iz fiskalnog uređaja,
- c) omogućiti očitavanje podataka iz fiskalnog uređaja preko porta fiskalnog uređaja, kao što su: JIB, IBFM, vrsta i vremenske odrednice servisiranja, vrsta i vremenske odrednice reseta, specifikacija i vremenska odrednica promjene poreznih stopa, vremenska odrednica formiranja Dnevnog izvještaja, vrijednosti ostvarenog evidentiranog prometa po poreznim stopama, vrijednosti ostvarenog reklamiranog prometa po poreznim stopama, broj posljednjeg fiskalnog računa prije formiranja Dnevnog izvještaja, broj posljednjeg reklamiranog fiskalnog računa prije formiranja Dnevnog izvještaja i sl.,
- d) aktivira prvu vizuelnu indikaciju 12 sati prije vremenske odrednice slanja zahtijevanih podataka do servera Porezne uprave uz zvučnu indikaciju koja će se ponavljati svakih 15 minuta do momenta uspješnog slanja,
- e) deaktivira prvu vizuelnu indikaciju i aktivira drugu vizuelnu indikaciju za vrijeme čitanja podataka iz fiskalnog uređaja,
- f) deaktivira drugu vizuelnu indikaciju i aktivira treću vizuelnu indikaciju za sve vrijeme dok očitani podaci nisu ispravno preneseni na server Porezne uprave,
- g) omogućiti prijenos podataka na server Porezne uprave,
- h) omogućiti prijem odziva serveru Porezne uprave,

- i) omogućiti detekciju ispravnosti prijenesa podataka na osnovu primljenog odziva servera Porezne uprave i prosljedi naredbu fiskalnom uređaju za štampanje Potvrde o uspješnom prijenu i Obavijesti o blokiranju fiskalnog uređaja,
- j) omogućiti ponovni prijenos zahtijevanih podataka ka serveru Porezne uprave u zadato vrijeme, najviše definiran broj puta na dan u definiranim vremenskim intervalima, u slučaju prethodnog neispravnog prijenesa podataka do servera Porezne uprave prema naredbama iz Priloga VSD – vrijeme slanja datoteke.

Član 37.

(Karakteristike kreiranja datoteke)

- (1) Terminal mora da:
 - a) provjerava ispravnost naziva datoteke sa naredbama,
 - b) omogućiti izvršavanje naredbi pročitanih iz datoteke sa naredbama,
 - c) kreira naziv datoteke sa servisiranjima i omogućiti kreiranje datoteke sa podacima o servisiranjima,
 - d) kreira naziv datoteke sa resetima i omogućiti kreiranje datoteke sa podacima o resetima,
 - e) kreira naziv datoteke sa promjenama poreznih stopa i omogućiti kreiranje datoteke sa podacima o promjenama poreznih stopa,
 - f) kreira naziv datoteke sa ostvarenim evidentiranim i reklamiranim prometima prema licima iz elektronskog žurnala i omogućiti kreiranje datoteke s podacima o ostvarenim evidentiranim i reklamiranim prometima prema licima iz elektronskog žurnala.
- (2) Redni broj datoteke iz stava (1) tač. c), d) i e) ovog člana je trocifreni broj u formatu "NNN" koji se:
 - a) postavlja na vrijednost nula (0) prilikom inicijaliziranja terminala,
 - b) uvećava za jedan nakon formiranja naziva datoteke sa servisiranjima sa rednim brojem manjim od maksimalne vrijednosti rednog broja datoteke (999),
 - c) postavlja na vrijednost nula (0) poslije formiranja naziva datoteke sa servisiranjima sa rednim brojem koji je jednak maksimalnoj vrijednosti rednog broja datoteke (999).
- (3) Redni broj datoteke iz stava (1) tačka f) ovog člana je petocifreni broj u formatu "NNNNN" koji se:
 - a) postavlja na vrijednost nula (0) prilikom inicijaliziranja terminala,
 - b) uvećava za jedan nakon formiranja naziva datoteke sa servisiranjima sa rednim brojem manjim od maksimalne vrijednosti rednog broja datoteke (99999),
 - c) postavlja na vrijednost nula (0) poslije formiranja naziva datoteke sa servisiranjima sa rednim brojem koji je jednak maksimalnoj vrijednosti rednog broja datoteke (99999).

Član 38.

(Korisničke funkcije terminala)

- (1) Terminal može da osigura zadavanje korisničkih naredbi fiskalnom uređaju, kao što su: promjena cijene jedinice mjere, ažuriranje baze artikala, čitanje baze artikala, očitavanje liste prodatih artikala, očitavanje liste reklamiranih artikala i sl.
- (2) Terminal može da osigura izvršavanje i drugih korisničkih funkcija na prodajnom mjestu, koje nisu direktno povezane sa fiskalnim uređajem, kao što su: dopuna SIM kartica za mobilne telefone, emitovanje marketinških poruka na dodatnom displeju, umrežavanje čitača platnih kartica, alarmiranje uslijed požara ili neovlaštenog ulaska u prodajni

objekat, prijenos videa, slike i zvuka sa sigurnosne kamere i mikrofona i sl.

VII. NAČIN ISPITIVANJA DIJELOVA FISKALNIH SISTEMA

Član 39.

(Ispitivanje dijelova fiskalnog sistema)

- (1) Registrovani proizvođač/zastupnik dužan je, prije puštanja u promet fiskalni sistem dostaviti Federalnom ministarstvu finansija (u daljem tekstu: Ministarstvo) na ispitivanje i to:
 - a) fiskalnu kasu i terminal ili
 - b) fiskalnu kasu – štampač, terminal i odgovarajuću softversku aplikaciju ili softverski modul za upravljanje fiskalnom kasom-štampačem ili
 - c) fiskalni štampač, terminal i odgovarajuću softversku aplikaciju ili softverski modul za upravljanje fiskalnim štampačem.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, ne vrši se ispitivanje terminala ili softverske aplikacije koji su već dobili Uvjerenje o ispunjenosti tehničkih i funkcionalnih karakteristika.
- (3) Ispunjenost hardverskih zahtjeva dijelova fiskalnih sistema dokazuje se priloženim deklaracijama proizvođača.
- (4) Registrovani proizvođač/zastupnik dostavlja Ministarstvu Zahtjev za ispitivanje ispunjenosti tehničkih i funkcionalnih karakteristika za određene dijelove fiskalnog sistema koji sadrži:
 - a) popunjen formular za ispitivanje uzorka dijela fiskalnog sistema (Obrazac IFU, Obrazac IT i Obrazac ISA),
 - b) pisanu izjavu registrovanog proizvođača/zastupnika da taj dio fiskalnog sistema nema skrivene funkcije koje nisu navedene u dokumentaciji iz tačke a) ovog člana, u skladu sa propisom,
 - c) uzorak dijela fiskalnog sistema namijenjen za ispitivanje i potrebnu opremu za ispitivanje.
- (5) Ministarstvo putem Komisije za ispitivanje ispravnosti tehničkih i funkcionalnih karakteristika dijelova fiskalnog sistema (u daljem tekstu: Komisija) vrši ispitivanje iz stava (1) ovog člana.
- (6) Komisija ima pravo da zahtijeva dodatnu dokumentaciju, kao i da naloži dopunsku provjeru o ispunjenosti hardverskih zahtjeva dijelova fiskalnih sistema u ovlaštenoj laboratoriji.
- (7) Po pozivu Komisije neophodno je prisustvo predstavnika registrovanog proizvođača/zastupnika.

Član 40.

(Rad Komisije)

- (1) Komisija na osnovu Zahtjeva iz člana 39. stav (4) ovog pravilnika vrši ispitivanje ispunjenosti tehničkih i funkcionalnih karakteristika za određene dijelove fiskalnog sistema u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima.
- (2) Izvještaj o rezultatima ispitivanja fiskalnog sistema sa primjedbama kao i komentarima u vidu preporuka za poboljšanje i zaključkom ispitivanja sa preporukom se dostavljaju Ministarstvu.
- (3) Izvještaj mora biti potpisan od svi stručnih članova Komisije.

Član 41.

(Troškovi ispitivanja)

- (1) Registrovani proizvođač/zastupnik fiskalnih sistema plaća troškove ispitivanja ispravnosti fiskalnih sistema u iznosu od:
 - a) 800,00 KM za ispitivanje terminala;
 - b) 1.000,00 KM za ispitivanje fiskalnog štampača;
 - c) 1.500,00 KM za ispitivanje fiskalne kase;

- d) 2.200,00 KM za ispitivanje fiskalna kasa – štampač.
 (2) Uz Zahtjev iz člana 39. stav (4) ovog pravilnika, registrovani proizvođač/zastupnik dužan je dostaviti dokaz o uplati prihoda iz stava (1) ovog člana.

VIII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 42.

(Prestanak važenja)

Danom početka primjene ovoga pravilnika prestaje da važi Pravilnik o vrstama fiskalnih uređaja, tehničkim i funkcionalnim karakteristikama dijelova fiskalnih sistema, vrstama servisiranja i resetiranja i oznakama dijelova fiskalnih sistema ("Službene novine Federacije BiH", br. 11/10 i 59/12) i Pravilnik o sadržaju

formulara i načinu ispitivanja dijelova fiskalnih sistema ("Službene novine Federacije BiH", br. 31/10, 43/10 i 59/12).

Član 43.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH", a primjenjuje se od 01.01.2021. godine.

Broj 05-02-2-3683/20

Jula 2020. godine

Sarajevo

Ministrica

Jelka Milićević, s. r.

Prilog FTPN – Tabela standardnih FTP naredbi

Naredba	Značenje naredbe (na engleskom jeziku)
ABOR	Abort data connection process.
ACCT <account>	Account for system privileges.
ALLO <bytes>	Allocate bytes for file storage on server.
APPE <filename>	Append file to file of same name on server.
CDUP <dir path>	Change to parent directory on server.
CWD <dir path>	Change working directory on server.
DELE <filename>	Delete specified file on server.
HELP <command>	Return information on specified command.
LIST <name>	List information if name is a file or list files if name is a directory.
MODE <mode>	Transfer mode (S=stream, B=block, C=compressed).
MKD <directory>	Create specified directory on server.
NLST <directory>	List contents of specified directory.
NOOP	Cause no action other than acknowledgement from server.
PASS <password>	Password for system log-in.
PASV	Request server wait for data connection.
PORT <address>	IP address and two-byte system port ID.
PWD	Display current working directory.
QUIT	Log off from the FTP server.
REIN	Reinitialize connection to log-in status.
REST <offset>	Restart file transfer from given offset.
RETR <filename>	Retrieve (copy) file from server.
RMD <directory>	Remove specified directory on server.
RNFR <old path>	Rename from old path.
RNTO <new path>	Rename to new path.

SITE <params>	Site specific parameters provided by server.
SMNT <pathname>	Mount the specified file structure.
STAT <directory>	Return information on current process or directory.
STOR <filename>	Store (copy) file to server.
STOU <filename>	Store file to server name.
STRU <type>	Data structure (F=file, R=record, P=page).
SYST	Return operating system used by server.
TYPE <data type>	Data type (A=ASCII, E=EBCDIC, I=binary).
USER <username>	User name for system log-in.

Prilog FTPN-D – Tabela dodanih naredbi pri FTP komunikaciji

Naredba	Pojasnjenje naredbe
REZOLUCIJA <psd;pss;res;vstop>	psd – dd.mm.gggg. – početak slanja podataka tokom dana- datum pss –hh.mm.ss – početak slanja – sat, minuta i sekunda res – mm – rezolucija slanja – razmak između dva slanja - u minutama vstop – dd.mm.gggg. - datum zaustavljanja slanja tokom dana- datum

Prilog FТПP – Tabela standardnih FTP poruka

Kod odziva	ASCII tekst za dodatno objašnjenje koda odziva (na engleskom)
110	Restart marker at MARK yyyy=mmmm (new file pointers).
120	Service ready in nnn minutes.
125	Data connection open, transfer starting.
150	Open connection.
200	OK.
202	Command not implemented.
211	(System status reply).
212	(Directory status reply).
213	(File status reply).
214	(Help message reply).
215	(System type reply).
220	Service ready.
221	Log off network.
225	Data connection open.
226	Close data connection/Transfer OK.
227	Enter passive mode (IP address, port ID).
230	Log on network.
250	File action completed.
257	Path name created.
331	Password required.
332	Account name required.
350	File action pending.
421	Service shutting down.
425	Cannot open data connection.

426	Connection closed.
450	File unavailable.
451	Local error encountered.
452	Insufficient disk space.
500	Invalid command.
501	Bad parameter.
502	Command not implemented.
503	Bad command sequence.
504	Parameter invalid for command.
530	Not logged onto network.
532	Need account for storing files.
550	File unavailable/Permission denied.
551	Page type unknown.
552	Storage allocation exceeded.
553	File name not allowed.

Prilog DN – Datoteka sa naredbama

1.	Naziv datoteke	IBFU i oznaka naredbe datoteke XXNNNNNNcmd.dat
2.	Zahtjev za slanjem svih podataka istog tipa iz memorije fiskalnog uređaja na osnovu 5. do 8. Zadati vremenski period se računa od vremenske odrednice fiskalizacije do vremenske odrednice formiranja posljednjeg Dnevnog izvještaja.	ALL<CR><LF>
3.	Zahtjev za slanjem podataka istog tipa iz memorije fiskalnog uređaja koji nisu poslani na osnovu 5. do 9. Zadati vremenski period se računa od vremenske odrednice formiranja posljednjeg Dnevnog izvještaja čiji su zapisi poslani do vremenske odrednice formiranja posljednjeg Dnevnog izvještaja čiji zapisi nisu poslani.	LAST<CR><LF>
4.	Zahtjev za slanjem podataka iz memorije fiskalnog uređaja u vremenskom periodu počev od 00:00 početnog datuma zaključno sa 23:59 krajnjeg datuma. Format datuma je ddmmyy, pri čemu je: dd = dan, mm = mjesec i yy = godina – 2000 Zadati vremenski period se računa od vremenske odrednice formiranja posljednjeg Dnevnog izvještaja prije početka vremenskog perioda do vremenske odrednice formiranja posljednjeg Dnevnog izvještaja prije kraja vremenskog perioda.	PERIOD< > <početni datum>< > <krajnji datum> <CR><LF>
5.	Zahtjev za slanjem podataka o servisiranjima iz fiskalne memorije. Datoteka se šalje samo ako je bilo servisiranja u zadatom vremenskom periodu i obavezno kod tehničkog pregleda.	SERV<CR><LF>
6.	Zahtjev za slanjem podataka o resetima iz fiskalne memorije. Datoteka se šalje samo ako je bilo reseta u zadatom vremenskom periodu i obavezno kod tehničkog pregleda.	RESET<CR><LF>
7.	Zahtjev za slanjem promjena poreznih stopa iz fiskalne memorije. Datoteka se šalje samo ako je bilo promjena poreznih stopa u zadatom vremenskom periodu i obavezno kod tehničkog pregleda.	TAX<CR><LF>
8.	Zahtjev za slanjem ostvarenih evidentiranih i ostvarenih reklamiranih računa iz fiskalne memorije. Datoteka se šalje na osnovu pročitane komande sa servera PU.	INVOICE<CR><LF>
9.	Datum i vrijeme kada terminal šalje podatke na osnovu prethodnih naredbi od 2. do 9. Format datuma je ddmmyy, pri čemu je: dd = dan, mm = mjesec i yy = godina – 2000 Ukoliko se koristi format perioda NN, tada se zahtijeva slanje podataka poslije NN dana od prethodnog zadanog datuma slanja. Format vremena je hhmmss, pri čemu je: hh = sat, mm = minut i ss = sekunda	SEND< > <datum / period>< > <vrijeme><CR><LF>
10.	Podrazumijevana naredbodavna datoteka:	ALL

<p>ako je terminal inicijaliziran ili ako je terminal priključen na fiskalni uređaj sa različitim IBFM. <Vrijeme> je trenutno vrijeme.</p>	SERV RESET TAX INVOICE SEND 00 <vrijeme><CR><LF>
<p>11. Podrazumijevana naredbodavna datoteka: ako ne postoji naredbodavna datoteka ili je naredbodavna datoteka neispravnog formata (na primjer: ne postoji naredba SEND u naredbodavnoj datoteci, sintaksa naredbi je pogrešna, itd.). <Vrijeme> se uzima iz posljednje ispravno primljene naredbodavne datoteke ili prethodne podrazumijevane naredbodavne datoteke.</p>	LAST SERV RESET TAX INVOICE SEND 01 <vrijeme><CR><LF>
<p>12. Zahtjev za slanje podataka sa rezolucijom 5 minuta</p>	LAST INVOICE REZOLUCIJA (psd, pss, res, vstop) SEND 01

Prilog VSD – Vrijeme slanja datoteke

1. Nakon inicijaliziranja terminala	Odmah nakon inicijaliziranja
2. U slučaju nemogućnosti komunikacije	Pokušava se sa slanjem svake zahtijevane datoteke tri puta svakog dana dok se ispravna datoteka ne primi od strane FTP servera
3. Na osnovu naredbe SEND< > <period>< > <vrijeme><CR><LF>	Odmah po čitanju fiskalne memorije ako terminal nije komunicirao u zadato vrijeme (npr. bio je isključen)
	Nakon <period> dana od posljednjeg zadatog datuma slanja u zadato vrijeme, ukoliko postoji komunikacija bez problema
	Nakon <period> dana od posljednjeg zadatog datuma slanja u zadato vrijeme plus 2 minute ukoliko postoji problem u komunikaciji
	Nakon <period> dana od posljednjeg zadatog datuma slanja u zadato vrijeme plus 4 minute ukoliko postoji problem u komunikaciji koji duže traje
	Narednog dana u zadato vrijeme kada se uspostavi komunikacija
	Nekog dana u budućnosti u zadato vrijeme
4. Na osnovu naredbe SEND< > <datum> <vrijeme><CR><LF>	Odmah po čitanju fiskalne memorije ako terminal nije komunicirao u zadato vrijeme (npr. bio je isključen)
	Zadatog datuma u zadato vrijeme, ukoliko postoji komunikacija bez problema
	Zadatog datuma u zadato vrijeme plus 2 minute ukoliko postoji problem u komunikaciji
	Zadatog datuma u zadato vrijeme plus 4 minute ukoliko postoji problem u komunikaciji koji duže traje
	Narednog dana u zadato vrijeme ukoliko je prethodnog dana postojao problem u komunikaciji
	Nekog dana u budućnosti u zadato vrijeme, kada se uspostavi komunikacija

Prilog DPPL – Format datoteke sa prometom prema licima iz elektronskog žurnala

1.	Naziv datoteke	IBFU, oznaka i redni broj datoteke sa ostvarenim evidentiranim i reklamiranim prometima XXNNNNNNinvoiceNNNNN.dat
2.	13 cifara IBO i SPACE (20H)	NNNNNNNNNNNNNN< >
3.	2 znaka i 6 cifara IBFM-a	XXNNNNNN< >
4.	CARRIAGE RETURN (0DH) i LINE FEED (0AH)	<CR><LF>
5.	cifre rednog broja prvog dnevnog izvještaja u datoteci i SPACE	#####N< >
6.	6 cifara datuma formiranja dnevnog izvještaja i SPACE, pri čemu je: dd = dan, mm = mjesec i yy = godina – 2000	ddmmyy< >
7.	4 cifre vremena formiranja dnevnog izvještaja i SPACE, pri čemu je: hh = sat i mm = minut	hhmm< >
8.	cifre rednog broja posljednjeg fiskalnog računa obuhvaćenog dnevnim izvještajem i SPACE	#####N< >
9.	cifre rednog broja posljednjeg reklamiranog fiskalnog računa obuhvaćenog dnevnim izvještajem i SPACE	#####N< >
10.	Kontrolna suma dnevnog izvještaja po MD5 algoritmu (procedura formiranja kontrolne sume poznata proizvođaču).	NN
11.	CARRIAGE RETURN (0DH) i LINE FEED (0AH)	<CR><LF>
12.	IBK klijenta i SPACE (20H)	XXXXXXXXXXXXXXXX< >
13.	Tip računa - "F" - fiskalni račun "R" - reklamirani fiskalni račun i SPACE	X<>
14.	Redni broj fiskalnog računa ako je tip računa "F" ili redni broj reklamiranog fiskalnog računa ako je tip računa "R" i SPACE	#####N< >
15.	Redni broj fiskalnog računa koji se reklamira ako je tip računa "R" ili upisati 0 (nulu) ako je tip računa "F" i SPACE	#####N< >
16.	6 cifara datuma štampanja fiskalnog ili reklamiranog fiskalnog računa i	ddmmyy< >

OBRAZAC IFU - ISPITVANJE FISKALNOG UREĐAJA

1. OBJEKAT ISPITVANJA		Podaci
1.	Vrsta fiskalnog uređaja (fiskalna kasa, fiskalna kasa-štampač, fiskalni štampač)	
2. REGISTROVANI PROIZVOĐAČI ZASTUPNIK		Podaci
1.	Puni naziv privrednog društva	
2.	Ulica i broj sjedišta	
3.	PJIB	
4.	Poštanski broj i grad	
5.	Država	
6.	Telefon	
7.	Internet stranica	
3. KONTAKT OSOBA REGISTROVANOG PROIZVOĐAČA/ZASTUPNIKA		Podaci
1.	Ime i prezime	
2.	Radno mjesto	
3.	Mobilni telefon	
4.	Telefon	
5.	E-mail	
4. PODACI O PROIZVOĐAČU		Podaci
1.	Puni naziv privrednog društva	
2.	Ulica i broj sjedišta	
3.	PJIB	
4.	Poštanski broj i grad	
5.	Država	
6.	Telefon	
7.	Internet stranica	

5. ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА ФИСКАЛНИ УРЕЂАЈ	
1.	Комерцијална брошура фискалног уређаја, са назначеним типом и сликом тог типа фискалног уређаја и подацима о произвођачу/заступнику
2.	Корисничко упутство фискалног уређаја са основним техничким подацима, инструкцијама о начину коришћења, програмирања и одржавања и сл.
3.	Сервисно упутство фискалног уређаја са описом конструкције, монтажним цртежом, детаљним електричним шемата, списком електронских елемената, комуникацијским протоколима, описом и изгледом произвођачке плombe и начином plombирања сервисном plombом, алгоритмом рада фискалне кесе и сл.
4.	Упутство за читање програмске меморије
5.	Упутство за читање оперативне меморије
6.	Упутство за читање фискалне меморије
7.	Упутство за читање меморије електронског ђумала
8.	Упутство за криптомодул
9.	Упутство за рад са базом артикала
10.	Упутство за задavanje команди преко порта фискалном штапаћу или фискалној каси – штапаћу
11.	Упутство за постављање програмске и фискалне плombe
12.	Гарантни лист
13.	Упутство за верификацију/креирање дигиталног потписа по MD5 алгоритму уз писану изјаву о повјерљивости начина креирања дигиталног потписа
14.	Спецификација минимално једног препорученог произвођача папира за приложени модел фискалног уређаја
15.	Потврда о CE ознаци уколико постоји
Достављена документација захтијевана овим обрасцем, мора бити означена као прилози, чија бројерација мора бити сагласна ознакама наведеним у овом обрасцу	
У _____	(М.П.)
Дана: _____	_____ (потпис подносиоца)

OBRAZAC IT – ISPITIVANJE TERMINALA

1. OBJEKAT ISPITIVANJA		Podaci
1.	Vrsta terminala (neovisan eksterni uređaj, povezan s fiskalnim uređajem preko vanjskog porta fiskalnog uređaja ili unutarnji uređaj povezan sa fiskalnim uređajem preko unutarnjeg porta fiskalnog uređaja)	
2.	Oznaka tipa fiskalnog uređaja	
2. REGISTROVANI PROIZVOĐAČI/ZASTUPNIK		Podaci
1.	Puni naziv privrednog društva	
2.	Ulica i broj sjedišta	
3.	PJIB	
4.	Poštanski broj i grad	
5.	Država	
6.	Telefon	
7.	Internet stranica	
3. KONTAKT OSOBA REGISTROVANOG PROIZVOĐAČI/ZASTUPNIKA		Podaci
1.	Ime i prezime	
2.	Radno mjesto	
3.	Mobilni telefon	
4.	Telefon	
5.	E-mail	
4. PODACI O PROIZVOĐAČU TERMINALA		Podaci
1.	Puni naziv privrednog društva	
2.	Ulica i broj sjedišta	
3.	PJIB	
4.	Poštanski broj i grad	
5.	Država	
6.	Telefon	
7.	Internet stranica	

5.	DOKUMENTACIJA ZA TERMINAL
1.	Komercijalna brošura terminala, sa naznačenim tipom i slikom tog tipa terminala i podacima o proizvođaču
2.	Korisničko uputstvo terminala sa osnovnim tehničkim podacima, instrukcijama o načinu korištenja, programiranja i održavanja i sl.
3.	Servisno uputstvo terminala sa opisom konstrukcije, montažnim crtežom, detaljnim električnim šemama, spiskom elektronskih elemenata, komunikacijskim protokolima, načinom plombiranja, servisnom plombom, algoritmom rada terminala i sl.
4.	Uputstvo za čitanje programske memorije terminala
5.	Uputstvo za konfiguriranje terminala
6.	Korisničko uputstvo fiskalnog uređaja
7.	Servisno uputstvo fiskalnog uređaja
8.	Uputstvo za čitanje fiskalne memorije i memorije elektroničkog žumala
9.	Uputstvo za rad sa bazom artikala
10.	Garantni list terminala
11.	Uputstvo za verifikaciju/kreiranje digitalnog potpisa po MD5 algoritmu uz pisanu izjavu o povjerljivosti načina kreiranja digitalnog potpisa
12.	Potvrda o CE oznaci terminala ukoliko postoji
<p>Dostavljena dokumentacija zahtijevana ovim obrascem, mora biti označena kao prilozi, čija numeracija mora biti saglasna oznakama navedenim u ovom obrascu.</p>	
U _____	(M.P.)
Dana: _____	<p>_____</p> <p>(potpis podnosioca)</p>

OBRAZAC ISA – ISPITIVANJE SOFTVERСКЕ APLIKACIЈE

1. OBJEKAT ISPITIVANJA		Podaci
1.	Redni broj softverske aplikacije na ispitivanju	
2.	Oznaka tipa softverske aplikacije	
3.	Vrsta softverske aplikacije	
4.	Oznaka tipa fiskalnog uređaja	
2. REGISTROVANI PROIZVOĐAČ/ZASTUPNIK		Podaci
1.	Puni naziv privrednog društva	
2.	Ulica i broj sjedišta	
3.	PJIB	
4.	Poštanski broj i grad	
5.	Država	
6.	Telefon	
7.	Internet stranica	
3. KONTAKT OSOBA REGISTROVANOG PROIZVOĐAČA/ZASTUPNIKA		Podaci
1.	Ime i prezime	
2.	Radno mjesto	
3.	Mobilni telefon	
4.	Telefon	
5.	E-mail	
4. PODACI O PROIZVOĐAČU SOFTVERСКЕ APLIKACIЈE		Podaci
1.	Puni naziv privrednog društva	
2.	Ulica i broj sjedišta	
3.	PJIB	
4.	Poštanski broj i grad	
5.	Država	
6.	Telefon	
7.	Internet stranica	
5. DOKUMENTACIЈA ZA SOFTVERСКU APLIKACIЈU		
1.	Komercijalna dokumentacija softverske aplikacije sa slikom	
2.	Korisničko uputstvo softverske aplikacije sa tehničkim podacima, instrukcijama o instalaciji, načinu korištenja i potrebnim hardverskim resursima nadređenog računara, tipu fiskalne kase kojoj zadaje komande, komunikacijskim protokolom, algoritmom rada softverske aplikacije i sl.	
3.	Korisničko uputstvo fiskalnog uređaja	
4.	Servisno uputstvo fiskalnog uređaja	
Dostavljena dokumentacija zahtijevana ovim obrascem, mora biti označena kao prilozi, čija numeracija mora biti saglasna oznakama navedenim u ovom obrascu.		
U _____	(M.P.)	
Dana: _____	_____ (potpis podnosioca)	